

Vlastivědná společnost muzejní v Olomouci

zapsaný spolek

Úvodní slovo:

Milí příznivci vlastivědy,

i v roce 2023 si vám dovoluujeme nabídnout pestrý program naší společnosti. Opět budete mít možnost nahlédnout do historie našeho města a kraje, seznámit se se zajímavými jevy v přírodě, navštívit málo známá místa nebo se vypravit na známá místa jinak a dozvědět se o nich to, co se nepíše v průvodcích či na internetu. Kromě tradičního programu nabízíme pokračování některých nových akcí z loňského roku – archeologické procházky Olomoucí, koncerty na festivalu Baroko a geologické exkurze. Naši nabídku však i letos rozšíříme. Nově vás zveme například na první z plánovaných prohlídek barokní olomoucké pevnosti. Nezapomeňte ani na akce našich zájmových sekcí, které vás rády přivítají na svých pravidelných schůzkách.

Na listopadové členské schůzi za rok 2022 jsme odsouhlasili zvýšení členského příspěvku na 200 Kč. Ke zvýšení přistupujeme na základě změny celospolečenské situace spojené se zvýšením vstupních nákladů všech našich činností. Za to však už můžeme nabídnout nejen pestrý program, ale i nové možnosti od vstupů zdarma do všech expozic a na všechny výstavy Vlastivědného muzea v Olomouci, včetně muzejních objektů v Čechách pod Kosířem a v Bílé Lhotě, po zlevněné vstupenky na koncerty festivalu Baroko a vstupy zdarma na všechny odborné přednášky a exkurze pořádané VSMO. Na schůzi jsme představili i novou podobu členských průkazek, které budou od 4. ledna 2023 vydávány již jako dlouhodobé a budou opatřeny QR kódem potvrzujícím členství v daném roce. Průkazky budou plastové ve formátu běžných kreditních karet. Budete si je také moci stáhnout a mít je v elektronické podobě třeba ve svém mobilu. Díky nové podobě průkazek bude také pro mnohé členy snazší platit roční členské příspěvky bankovním převodem na účet naší společnosti. Možnost placení příspěvků osobně v kanceláři naší společnosti však samozřejmě zůstane. Dalším odsouhlaseným bodem na členské schůzi byla změna obsazení Výboru VSMO. Z výboru odešla Nataša Lužná a na její místo byla zvolena Milena Benešová. Od prosince 2022 se stará o pokladnu a hospodaření naší společnosti a je jednou z pracovnic, se kterou se budete pravidelně setkávat v naší kanceláři.

Rok 2023 je pro naši společnost jubilejní. Na podzim si budeme připomínat 140 let od založení našeho předchůdce – Vlasteneckého spolku muzejního v Olomouci a bude to 55 let od počátku příprav jeho obnovení a ustavení do Vlastivědné společnosti muzejní v Olomouci. K této příležitosti připravujeme ve spolupráci s Univerzitou Palackého v Olomouci a Vlastivědným muzeem v Olomouci reprezentativní odbornou publikaci, která shrne naši dávnou i nedávnou historii. Podíváte-li se do programu na letošní první pololetí, zjistíte, že v další publikaci, kterou budou psát naši následovníci, nebudou snad prázdné stránky. Těšíme se na vás.

Za výbor VSMO
Pavčina Kalábková

Nabídka programu na první pololetí roku 2023

Na podzim 2022 jsme mohli zhlédnout v přizemí VMO další výstavu naší Fotografické sekce.

Muzejní středy

Přednášky se budou konat vždy ve středu od 17 hodin v přednáškovém sále Vlastivědného muzea v Olomouci (dále VMO) na náměstí Republiky 5.

18. ledna – Přehled nejvýznamnějších archeologických výzkumů na střední Moravě. Jednotlivé výzkumy představí zástupci Archeologického centra Olomouc, Národního památkového ústavu, ú. o. p., Olomouc, Ústavu archeologické památkové péče Brno a dalších organizací. Moderuje Mgr. Pavčina Kalábková, Ph.D. Připravila Archeologická sekce.

25. ledna – Jak se v Olomouci před sto lety dělala botanika: Josef Otruba (1889–1952) a jeho *scientia amabilis*. Přednáší Mgr. Václav Dvořák, vedoucí Botanické zahrady Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila Přírodovědná sekce.

1. února – Ráječtí králové a královničky. O tradičním netradičním zvyku v Rájci u Zábřehu bude přednášet Mgr. Mária Kudelová z Vlastivědného muzea v Šumperku. Připravila Národopisná sekce.

8. února – Vznik olomoucké pevnosti v 18. století. Přednáší rtm. Bc. Petr Hofman, autor projektu Bastionka Olomouc. Připravila sekce Historická Olomouc.

15. února – K dějinám Drahanovic (na základě nové knihy z roku 2022). Přednáší Mgr. Roman Paulo ze Státního okresního archivu v Prostějově. Připravila Historická sekce.

1. března – Detektivka už dávno není pohádka pro dospělé. Třetí část cyklu přednášek, tentokrát zaměřená na téma detektivky v českém filmu. Přednáší Mgr. Michal Sýkora, Ph.D., z Katedry divadelních, filmových a mediálních studií FF UP Olomouc. Připravila Literárně historická sekce.

8. března – Ohlédnutí za jubilei hudebních mistrů. Besedu s hudebními ukázkami povede Ing. Ladislav Kunc, vedoucí Hudební sekce VSMO.

15. března – Občanská věda a jak ji využít v biologii – projekt NAJDI.JE (Monitoring invazních bezobratlých živočichů pomocí veřejnosti). Přednáší RNDr. Jiří Skuhrovec, Ph.D., z Výzkumného ústavu rostlinné výroby Praha. Připravila Přírodovědná sekce.

22. března – K dějinám Náměště na Hané (na základě nové knihy z roku 2022). Přednáší prof. PhDr. David Papajík, Ph.D., z Katedry historie FF UP Olomouc. Připravila Historická sekce.

29. března – O obecních kronikách. Přednáší PhDr. Miroslav Koudela ze Státního okresního archivu v Olomouci. Připravila Literárně historická sekce.

12. dubna – Astrologická pomlázka. Přednáška z vybraných témat určených široké veřejnosti. Organizuje vedoucí Astrologické sekce Ing. Ivana Černá.

19. dubna – K dějinám Bystročic (na základě nové knihy z roku 2023). Přednáší prof. PhDr. David Papajík, Ph.D., z Katedry historie FF UP Olomouc. Připravila Historická sekce.

3. května – Rakouská sekce katedry germanistiky FF UP Olomouc. Zajímavé pracoviště s dlouhodobou a významnou literárně vědeckou činností představí prof. PhDr. Ingeborg Fialová, Dr. Připravila Literárně historická sekce.

10. května – K dějinám Bohuňovic (přehled dějin na základě nové knihy z roku 2022, doplněno četnou fotodokumentací). Přednáší prof. PhDr. Jana Burešová, CSc., z Katedry historie FF UP Olomouc. Připravila Historická sekce.

17. května – Bombardování Olomouce a okolí Rudou armádou v květnu 1945. Přednáší Michal Plavec z Národního technického muzea v Praze. Společně připravily sekce Historická Olomouc a Vlastivědné muzeum v Olomouci.

24. května – Jaroslav Böhm. Absolventa olomouckého Slovanského gymnázia a jednoho z nejvýznamnějších československých archeologů 20. století představí Mgr. Miloš

Hlava, Ph.D., ze sekce archeologie Katedry historie FF UP Olomouc. Připravila sekce Přátel Slovanského gymnázia.

31. května – Viktor Tichák. Beseda s absolventem Slovanského gymnázia o germanistice, lingvistice a jeho vztahu k dějinám a současnosti Olomouce. Moderuje Mgr. Nikol Hírněrová, Ph.D., vedoucí sekce Přátel Slovanského gymnázia.

7. června – Málo známé lesní ekosystémy aridních oblastí Chile a Argentiny. Přednáší doc. Ing. Radim Matula, Ph.D., z Katedry ekologie lesa fakulty lesnické a dřevařské České zemědělské univerzity v Praze. Připravila Přírodovědná sekce.

14. června – Lukáš Fibrich – výtvarník časopisu ABC, autor několika kreslených filmů a ilustrátor jazykových učebnic a reklam. Svě dílo při besedě představí sám autor. Společně připravily Literárně historická sekce a sekce Přátel Slovanského gymnázia.

21. června – K dějinám Troubelic (na základě nové knihy z roku 2022). Přednáší PhDr. Miroslav Koudela ze Státního okresního v Olomouci. Připravila Historická sekce.

Komentované prohlídky – výstavy

Středa 22. února od 16 hodin komentovaná prohlídka nové stálé expozice Příroda od počátku bez konce. Provází RNDr. Tomáš Lehotský, Ph.D., z Katedry geologie PřF UP Olomouc a VMO. Sraz ve vstupním prostoru VMO na nám. Republiky v 16 hodin. Společně připravily Přírodovědná sekce a Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Středa 5. dubna od 15 hodin komentovaná prohlídka Geoparku Přírodovědecké fakulty Univerzity Palackého v Olomouci. Provází Mgr. Martin Kováček, kurátor geologických sbírek VMO. Sraz v 15 hodin před vstupem na PřF UP na třídě 17. listopadu. Společně připravily Přírodovědná sekce a Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Středa 26. dubna od 15 hodin komentovaná prohlídka výstavy Dětský svět. Provázejí její kurátorky Mgr. Andrea Jakubcová, DiS., a Mgr. Veronika Sovková z Vlastivědného muzea Olomouc. Sraz ve vstupním prostoru VMO na nám. Republiky v 15 hodin. Připravilo Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Vycházky – exkurze

Sobota 1. dubna od 8.45 hodin – Jarní květena Grygovských vápenců (koniklece). Doprava vlastní – například odjezd vlakem z Olomouce v 8.34 hod. Sraz před budovou grygovského nádraží v 8.45 hod. Předpokládaný odjezd z Grygova v 13.19 nebo dle situace. Délka zhruba 6 km. Vede doc. Mgr. Martin Dančák, Ph.D., z Katedry ekologie a životního prostředí Přírodovědecké fakulty UP v Olomouci.

Sobota 15. dubna od 10 hodin – Bazilika Navštívení Panny Marie na Svatém Kopečku. Prohlídka areálu baziliky minor a přilehlého zázemí poutního kostela. Provází

Jana Krejčová, známá olomoucká výtvarnice, badatelka a propagátorka historie Svatého Kopečku. Sraz v 10 hodin na schodech před bazilikou na Svatém Kopečku. Připravila sekce Historická Olomouc.

Sobota 22. dubna od 14 hodin – Hanácká vesnice Náklo. Provází MUDr. Marie Turková, autorka několika studií o historii, národopisu a památkách této obce. Sraz ve 14 hodin před kostelem sv. Jiří v Nákle. Doprava vlastní – například autobusem (směr Litovel) v 13.14 hod. ze zastávky Olomouc – Na Střelnici, výstup na zastávce Náklo rozcestí a pěší přesun do centra obce. Návrat možný opět autobusem v 17.02 hod.

Pondělí 24. dubna od 16 hodin – Komentovaná prohlídka chrámu sv. Michala, včetně historických varhan. Provází Ing. Ladislav Kunc, vedoucí Hudební sekce VSMO. Sraz v 16 hodin před chrámem sv. Michala na Žerotínově náměstí v Olomouci. Připravila Hudební sekce.

Sobota 29. dubna od 10 hodin – Olomouc archeologická 2: z Horního na Mořické náměstí. Pokračování archeologických procházek po městě. Sraz v 10 hodin u Arionovy kašny. Provázejí olomoučtí archeologové z Národního památkového ústavu a Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila Archeologická sekce.

Sobota 6. května od 10 hodin – Olomouc pevnostní 1: Smetanovými sady na Vídeňskou ulici. První z plánovaného cyklu procházek po bývalé olomoucké pevnosti. Sraz v 10 hodin před pavilonem A olomouckého výstaviště. Provází rtm. Bc. Petr Hofman, autor projektu Bastionka Olomouc. Připravila sekce Historická Olomouc.

Sobota 13. května od 8.45 hodin – Geologická exkurze, kterou povede RNDr. Tomáš Lehotský, Ph.D., nás zavede do okolí Grygova, kde poznáme pestrou stavbu Hornomoravského úvalu. Doprava vlastní. Sraz účastníků na nádraží v Grygově. Během cesty si prohlédneme lom Prefa s výskytem medově zbarveného kalcitu, přesuneme se k pískovně v Krčmani a poznáme čtvrtohorní šterky terasy řeky Moravy. Další zastávkou budou průzkumné štoly v prekambrických granitech a pegmatitech s výskytem peříčkovitého muskovitu u Krčmaně. Známou botanickou lokalitou je Strejčkův lom. My se zde však zaměříme na devonské vápence se zkamenělinami. Po přestávce si prohlédneme mísovité závrtvy v přírodní památce U Bílých hlin a posléze zkusíme nalézt i jehličkovité křemeny a křišťály. Exkurze bude ukončena opět na nádraží v Grygově. Celková délka exkurze je do 10 km v relativně nenáročném rovinatém terénu. Doporučený spoj: osobní vlak č. 3821 s odjezdem z Olomouce, hl. n., v 8.34 hod. a příjezdem do Grygova v 8.39 hod. Odjezd vlakem v odpoledních hodinách opět ze stanice Grygov. Společně připravily Přírodovědná sekce a Vlastivědné muzeum v Olomouci.

Neděle 21. května od 14 hodin – Olomoucký židovský hřbitov. Sraz ve 14 hodin před vchodem u konečné tramvajové zastávky Krematorium. Provází Mgr. Daniel Soukup, Ph.D., z Centra judaistických studií FF UP Olomouc. Připravila Literárně historická sekce.

Sobota 3. června od 10 hodin – Olomouc archeologická 3: Dómské návrší. Archeologie kolem katedrály sv. Václava a prohlídka nově otevřených archeologických expozic mu-

Úspěšnou akcí byl i červenový zájezd do Dolních Kounic.

zea. Pokračování další archeologické procházky městem. Sraz v 10 hodin před vstupem do Arcidiecézního muzea na Václavském náměstí. Provázejí olomoučtí archeologové z Národního památkového ústavu a Univerzity Palackého v Olomouci. Připravila Archeologická sekce.

Sobota 10. června od 10 hodin – Šternberk v kostce. Prohlídka augustiniánského kláštera, města a Expozice času. Celodenní komentovaná prohlídka významných památek města Šternberka. Doprava vlastní, například autobusem (směr Rýmařov) v 9 hod. z autobusového nádraží nebo v 9.07 hod. z vlakového nádraží v Olomouci, výstup Šternberk – ulice Dvorská. Sraz v 10 hodin před kostelem Zvěstování Panny Marie ve Šternberku. Společně připravily Literárně historická a Historická sekce.

Zájezdy

Na zájezdy se bude možné přihlásit pouze osobně v kanceláři VSMO od 4. ledna do konce února 2023. Zájezdy bude možné zaplatit buď osobně v kanceláři VSMO, nebo převodem na účet společnosti od března do dubna 2023. Číslo účtu společnosti a pokyny k platbě jsou zveřejněny na webových stránkách VSMO. Pro odhlášení ze zájezdu platí nastavená pravidla – ze zájezdu je možné se odhlásit s nárokem na vrácení peněz nejpozději týden před konáním akce. Pokud se bude chtít někdo odhlásit po tomto datu a bude chtít vrátit peníze, musí si zajistit sám náhradníka, který mu částku uhradí.

Pátek 12. května – Pozoruhodnosti Královéhradeckého regionu. Návštěva Chlumce nad Cidlinou, zámku Karlova Koruna a Hrádek u Nechanic a Muzea betlémů v Třebechovicích pod Orebem.

Vede prof. PhDr. Alena Burešová, CSc. Odjezd v 6.30 hod. ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici. Předpokládaná cena za dopravu je 500 Kč. Předpokládané vstupné: zámek Karlova Koruna (plné 150 Kč, snížené 100 Kč, ZTP 80Kč), Hrádek (plné 180 Kč, snížené 140 Kč, ZTP 140Kč), Třebechovice (plné 100 Kč, snížené od 55 let 60 Kč). Předpokládaný návrat mezi 18. a 19. hodinou. Společný oběd nebude zajištěn.

Sobota 27. května – Za Slovanskou epopejí do Moravského Krumlova, Vildomcovou archeologickou sbírkou do Jevišovic a na jadernou elektrárnu do Dukovan. Odjezd v 6.30 hod. ze zastávky zájezdových autobusů na Tržnici. Vstupné: Slovanská epopej 150 Kč (skupina/člen); šlechtické komnaty na zámku v Moravském Krumlově 150/80 Kč (dospělí/důchodci a studenti); zámek Jevišovice 130/90 Kč (dospělí/důchodci a studenti); Dukovany zdarma. Cena dopravy 400 Kč. Předpokládaný návrat mezi 18. a 19. hodinou. Společný oběd nebude zajištěn.

Koncerty

Pátek 2. června od 18.30 hodin. **Koncert z díla českých a světových skladatelů v kostele P. Marie Sněžné** na nám. Republiky v Olomouci v rámci Noci kostelů.

16. červen – 29. červenec 2023. **26. ročník hudebního festivalu Baroko 2023**, tentokrát s tématem starší česká hudba s českými texty. Podrobný program s přesnými termíny a místy konání budou uveřejněny nejpozději na začátku června 2023. Členové VSMO budou mít v rámci festivalu snížené vstupné.

Schůzky zájmových sekcí

Zájmové sekce se scházejí v době realizace svých akcí. Některé sekce pracují však pouze na pravidelných schůzkách v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO. O jejich konání pak informují jednotliví vedoucí sekcí. Všichni noví zájemci o členství v sekcích jsou vítáni. Kontakty na jednotlivé sekce jsou zveřejněny na webových stránkách www.vsmo.cz.

Astrologická sekce se schází každou lichou středu od 17 hodin v kanceláři VSMO.

Sekce Dějin lékařství se schází nepravidelně. O termínech budeme informovat.

Sekce Esperanto má pravidelné schůzky každý čtvrtek od 16 do 18 hodin v kanceláři VSMO.

Fotografická sekce má pravidelné schůzky každé druhé a čtvrté úterý od 16 hodin buď v kanceláři VSMO nebo v Radeckého sále VMO. Termíny schůzek pro 1. pololetí 2023: 10. 1., 24. 1., 14. 2., 28. 2., 14. 3., 28. 3., 11. 4., 25. 4., 9. 5., 23. 5., 13. 6. a 27. 6. Práce členů sekce jsou pravidelně zveřejňovány na webech <https://vsmo.rajce.idnes.cz> a <https://www.foto-vsmo.cz>.

Genealogická sekce se schází každé třetí úterý v měsíci od 15 hodin v kanceláři VSMO. Zájemci z řad široké veřejnosti se mohou přijít poradit, jak sestavit rodokmen své rodiny.

Kaktusářská sekce se schází pravidelně ve vybraných sobotních termínech každý měsíc. V prvním pololetí roku 2023 to budou soboty 4. 2., 4. 3., 1. 4. a 6. 5. Setkání jsou spojena vždy s odbornou přednáškou. Schůzky se konají v Radeckého sále od 9 hodin.

Numismatická sekce se schází pravidelně každou třetí sobotu v měsíci od 8 hodin v Radeckého sále VMO. Termíny a program schůzek pro 1. pololetí 2023: 21. 1. přednáška Nové olomoucké ražby (Ing. Josef Moša); 18. 2. přednáška České mince z románského období. Nález denárů z 11. a 12. století z Nespek (Ing. Jan Viderman); 18. 3. výroční členská schůze Numismatické sekce; 15. 4. přednáška Techniky a historie padělánímincí (MUDr. Aleš Hurdálek); 20. 5. přednáška Nález raně novověkých mincí z Fryštáku – Horní Vsi (PhDr. Filip Hradil); 17. 6. členská schůze (program bude upřesněn). Další neformální schůzky se konají každou první středu v měsíci v restauraci Svatováclavský pivovar v Mariánské ulici v Olomouci od 15 hodin.

Nabídka dalších činností

Mykologická poradna bude pokračovat během houbařské sezóny každé pondělí od 16 do 17.30 hodin v kanceláři VSMO. Přesný termín, od kterého bude poradna otevřena, bude zveřejněn na webových stránkách a na nástěnce VSMO.

Provoz kanceláře VSMO, z. s., a organizační pokyny

Kancelář se nachází v přízemí budovy Vlastivědného muzea v Olomouci (dále VMO), na náměstí Republiky 5 v Olomouci. Kancelář je otevřena od ledna do června, **a to v pondělí od 14 do 16 hodin a ve středu od 15 do 17 hodin.** Kontakty na výbor VSMO a předsedy jednotlivých sekcí jsou zveřejněny na webových stránkách společnosti.

Program VSMO je zveřejněn také na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz a pravidelně se objevuje i v Akcích na webových stránkách www.olomouc.cz a na nástěnce VSMO umístěné před vstupem do VMO.

Omluvte prosím předem možné změny programu. Včas o nich budeme informovat na webových stránkách a na nástěnce.

Členské příspěvky za rok 2023 ve výši 200 Kč je možné zaplatit buď osobně v kanceláři VSMO, nebo převodem na účet společnosti po 1. lednu 2023. Pokyny k platbě na účet jsou uvedeny na webových stránkách společnosti www.vsmo.cz. Po zaplacení na účet je nutné si vyzvednout osobně v kanceláři novou průkazku. Platby členských příspěvků by měly proběhnout do konce března 2023.